

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 39/2025
12.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица и Јасминке Обућина, чланова већа, у парници тужиоца „Italiana Costruzioni S.P.A.“ Рим, Република Италија, „Italiana Costruzioni S.P.A.“, Огранак Београд, чији је пуномоћник Александар Новаковић, адвокат у ..., против тужене „Алта банка“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Илија Илиевски, адвокат у ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2106/23 од 02.08.2024. године, у седници одржаној 12.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2106/23 од 02.08.2024. године, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4070/2022 од 20.02.2023. године, у ставу I изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени нема потраживања према тужиоцу по основу Оквирног уговора о откупу потраживања бр. 6558/17 закљученог између странака дана 06.12.2017. године којим је тужени одобрио тужиоцу Оквирни уговор за факторинг будућих потраживања по основу Уговора о извођењу радова Изградња индустријског колосека од железничке станице Стиг до Термоелектране Костолац Б, заједно са припадајућима анексима и то Анексом 1. од 26.01.2018. године, Анексом 2. од 31.07.2018. године, Анексом 3. од 04.10.2018. године и Анексом 4. који је закључен 22.01.2019. године. Ставом II изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени нема потраживања према тужиоцу по основу Анекса оквира-појединачни уговор о факторингу бр. 6888/18 закључен између странака дана 04.10.2018. године заједно са припадајућим Анексом 1. од 01.02.2019. године и Анексом 2. од 17.07.2019. године, ставом III изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени нема потраживања према тужиоцу по основу Анекса оквира-појединачни уговор о факторингу бр. 9292/18 од 21.12.2018. године заједно са припадајућим Анексом бр. 1. од 01.02.2019. године и Анексом бр. 2. од 17.07.2019. године, ставом IV

изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужени нема потраживања према тужиоцу по основу Анекса оквира – појединачни уговор о факторингу бр. 9292/18 од 21.12.2018. године заједно са припадајућим Анексом 1. од 01.02.2019. године и Анексом од 17.07.2019. године. Ставом V изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство Уговор о факторингу са правом регреса бр. 7608/18 од 25.10.2018. године заједно са припадајућим Анексом бр. 1. од 22.03.2019. године и Анексом бр. 2. од 17.07.2019. године, ставом VI изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и без правног дејства Уговор о факторингу са правом регреса бр. 9360/18 од 25.12.2018. године заједно са припадајућим Анексом бр. 1. од 22.03.2019. године и Анексом бр. 2. 17.07.2019. године, ставом VII изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да врати тужиоцу бланко менице АС 2395313; АС2395314; АС 2395315, АС 2395316; АС 2395317, АВ 3041069; АВ 3041070; АС 5999151 и АС 5999150, и да пред Народном банком Србије поднесе захтев за брисање наведених меница из регистра меница и овлашћења, ставом VIII изреке је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништав и без правног дејства Уговор о залози потраживања бр. 6558/17-2 од 06.12.2017. године заједно са припадајућим Анексом 1. од 26.01.2018. године, Анексом 2. од 04.10.2018. године, Анексом 3. од 02.11.2018. године и Анексом 4. од 22.01.2019. године, а ставом IX изреке је тужилац обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 845.160,00 динара са законском каматом рачунатом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 2106/23 од 02.08.2024. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио дозвољену и благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију којим оспорава основаност ревизијских разлога и тачност ревизијских навода.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. На неку другу битну повреду учињену пред другостепеним судом тужилац образложено не указује, што овај ревизијски навод чини паушалним те неоснованим.

Првостепени суд је утврдио да је између ЈП ЕПС Београд као инвеститора, тужиоца као извођача и Bauwesen doo Lazarevac, 28.04.2017. године закључен уговор о извођењу радова на изградњи индустријског колосека од железничке станице Стиг до ТЕ Костолац, те да се извођач обавезао да све радове изведе у року од 10 месеци од дана увођења у посао. Даље, тужилац, као продавац и банка закључили су Оквирни уговор о откупу потраживања бр. 6558/2017 дана 06.12.2017. године, којим је банка одобрила тужиоцу Оквирни уговор за факторинг будућих потраживања по основу Уговора о извођењу радова Изградње индустријског колосека од железничке станице „Стиг“ до ТЕ Костолац Б у износу до 200.000.000,00 динара. Према члану 5. као средство обезбеђења уредног сервисирања обавеза из оквира служи 5 бланко сопствених меница са клаузулом без протеста. Уколико продавац прекрши своју обавезу банка има право да све обавезе које има из предметног оквира прогласи

доспелим и за наведени износ доспелих обавеза изврши блокаду рачуна продавца. Анексима 1, 2 и 3 мењан је оквиром одређени износ за одобрење факторинга. Затим, закључени су појединачни Уговори о факторингу и то бр. 6888/18 од 4.10.2018. године, бр. 9292/18 од 21.12.2018. године, бр. 9359/18 од 21.12.2018. године (са анексима) као и Уговори о факторингу са правом регреса бр. 7608/2018 од 25.10.2018. године и бр. 9360/18 од 25.12.2018. године. Тужилац је доставио туженом менице које су регистроване и у којима је као трасант наведен тужилац, а као основ регистрације наведено је обезбеђење по факторингу. Уговор о факторингу са правом регреса бр. 7608/2018 од 25.10.2018. године, за предмет има факторинг постојећег, краткорочног новчаног потраживања од ЈП ЕПС ТЕ-ТП Костолац по основу ретенционог износа од 10% вредности радова извршених у периоду од 20.09.2017. године до 19.07.2018. године, закључно са привременом ситуацијом бр. 6 по Уговору о извођењу радова. Уговор о факторингу са правом регреса бр. 9360/18 од 25.12.2018. године за предмет је имао факторинг постојећег, краткорочног новчаног потраживања продавца по основу ретенционог износа у висини од 10% од вредности радова извршених у периоду од 20.09.2017. године до 19.07.2018. године, закључно са привременом ситуацијом бр. 7 и бр. 8 по Уговору о извођењу радова. Странке су закључиле и Анексе уз наведене Уговоре, којима су продужавани рокови доспећа пласмана. Тужилац је ради обезбеђења потраживања туженог на основу наведених уговора туженом издао менице. Најзад, закључиле су и Уговор о залози потраживања дана 06.12.2017. године, који за предмет има потраживања тужиоца према ЈП ЕПС из Уговора о извођењу радова од 28.04.2017. године, а потраживање које се обезбеђује залогом је потраживање заложног повериоца из оквирног уговора о откупу потраживања бр. 6558/2017 од 06.12.2017. године (и појединачних уговора на основу оквира). Уз наведени Уговор су странке закључиле Анексе број 1 од 26.01.2018, број 2 од 04.10.2018., број 3 од 02.11.2018. и бр. 4 од 22.01.2019. године.

Предмет тужбеног захтева је утврђење да не постоји потраживање тужене банке према тужиоцу по основу Оквирног уговора о откупу потраживања од 06.12.2017. године и Анекса оквира – појединачних Уговора о факторингу, заједно са припадајућим Анексима те утврђење ништавости два Уговора о факторингу са правом регреса са анексима, Уговора о залози потраживања са анексима, те враћање меница датих ради обезбеђења потраживања тужене по уговорима о факторингу.

Нижестепени судови су одбили тужбени захтев тужиоца да се утврди да тужена нема потраживање према тужиоцу на основу изведеног материјалноправног закључка да су Оквирни уговор о откупу потраживања од 06.12.2017. године и Анекси оквира – појединачних Уговора о факторингу, закључени између тужиоца као уступиоца потраживања и тужене банке као фактора, закључени са регресом у складу са одредбом члана 17. Закона о факторингу („Сл. гласник РС“ бр. 62/13 и 30/18). Стога нижестепени судови налазе да банка сагласно одредби чл. 16 Закона о факторингу има потраживање према тужиоцу као уступиоцу по основу наведених уговора. Тужбени захтев за утврђење ништавости два Уговора о факторингу са регресом одбијен је уз образложење нижестепених судова да не постоје разлози ништавости, да наведени уговори имају одређен, односно одредив предмет уговора који чини постојеће краткорочно новчано потраживање тужиоца као уступиоца од ЈП „ЕПС“ ТЕ – ТП Костолац као главног дужника, по основу ретенционог износа од 10% вредности радова изведених у периоду од 20.09.2017. године до 19.07.2018. године. Нижестепени судови налазе да се по оба Уговора о факторингу са правом регреса ради о краткорочном потраживању будући да потраживања по оба уговора доспевају у року од 45 дана од дана пријема исправне привремене ситуације, што та потраживања чини краткорочним у складу са одредбом члана 2. став 1. тачка 3. Закона о факторингу.

Осим тога, како се образлаже, привремене ситуације нису достављене како би се са сигурношћу утврдило да се ради о 10% цене која се плаћа по окончаној ситуацији. Последично одбијен је захтев за враћање меница. Како постоји предмет заложног права у виду утврђених потраживања, одбијен је и тужбени захтев за утврђење ништавости Уговора о залози.

Врховни суд налази да су одлуке нижестепених судова донете правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање.

Образложеним наводима ревизије тужиоца побија се правилност примене материјалног права у делу којим је одбијен захтев за утврђење ништавости два уговора о факторингу с правом регреса. Образложени разлози за побијање у преосталом делу пресуде, против које је уложена ревизија, нису дати.

Основни ревизијски навод је да су нижестепени судови погрешно закључили да су потраживања, која су предмет факторинга по Уговору бр. бр. 7608/2018 од 25.10.2018. године и Уговору бр. 9360/18 од 25.12.2018. године, краткорочна. Ревидент сматра да потраживања тужиоца по наведена два уговора нису настала ни доспела. Становишта је да оно настаје тек по окончању свих радова обухваћених Уговором о извођењу радова, након што се сачини записник о примопредаји и потпише окончана ситуација, па у даљем року од 45 дана. Стога се, по наводима ревидента, не може радити о краткорочном потраживању у смислу одредбе члана 2. став 1. тачка 3. Закона о факторингу, што ове уговоре чини ништавим у смислу одредбе чл. 19 ст. 2 Закона.

Предмет факторинга, сагласно одредби чл. 2 ст. 1 тач. 2 Закона о факторингу, може бити свако постојеће недоспело или будуће, цело или делимично, краткорочно новчано потраживање које је настало по основу уговора о продаји робе или пружања услуга, закљученог између правних лица и предузетника. Краткорочна потраживања, према одредби чл. 2 ст. 1 тач. 3 Закона, јесу она која доспевају на наплату у року до годину дана од дана продаје робе, односно пружања услуге, дефинисаног уговором о продаји робе или пружања услуга.

Уговор бр. 7608/2018 од 25.10.2018. године и Уговор бр. 9360/18 од 25.12.2018. године имала су за предмет факторинг постојећег, краткорочног новчаног потраживања. Тако је дефинисано у уговору и такво уговорно одређење јесте било исправно. Предмет факторинга било је потраживање тужиоца као извођача радова од ЈП „ЕПС ТЕ ТП Костолац“ као инвеститора, по основу ретенционог износа од 10% вредности радова, извршених у периоду од 20.09.2017. године до 19.07.2018. године а обухваћених привременим ситуацијама број 6. број 7. и број 8. Потраживање фактурисано привременим ситуацијама је потраживање за већ извршени рад, а чињеница да је износ од 10% задржан до завршетка радова, а по тврдњи тужиоца која није поткрепљена приложеним привременим ситуацијама које сачињава извођач – дакле тужилац, значило би да је наплата одложена. Примарни критеријум за оцену рока је уговор о извођењу радова који предвиђа рок за завршетак свих радова од 10 месеци. С обзиром да је целокупан пословни подухват пројектован да се оконча у периоду краћем од једне године (12 месеци), потраживање које из њега проистиче, по свим правним али и економским стандардима има карактер краткорочног. Наиме, сагласно Међународном рачуноводственом стандарду бр. 1 (69) имовина се класификује као краткорочна ако се њена реализација очекује у оквиру нормалног оперативног циклуса. Оперативни циклус дефинисан је на 10 месеци, па ако се доспелост ретенције везује за окончање радова, како тврди ревидент, то је период краћи од 12 месеци. Третирање овог потраживања као дугорочног било би супротно јасној намери уговорних страна израженој како кроз уговорени рок градње тако и кроз дефинисање самог потраживања као краткорочног у спорним уговорима. У том

смислу, Врховни суд примећује да је још у тужби (страна 5), тужилац тврдио да је намера странака била управо да се закључи уговор о факторингу.

Дакле, ради се о постојећем краткорочном потраживању које је јасно дефинисано у одредби чл. 1 Уговора о факторингу са регресом, као потраживање за већ изведене радове по испостављеним привременим ситуацијама за које је плаћање уговорено у року од 45 дана, па позивање ревидента на одредбе Уговора о извођењу радова које се односе на "окончано плаћање" није од утицаја посебно зато што се окончање посла очекивало у року од 10 месеци.

И у преосталом делу побијана одлука донета је правилном применом материјалног права.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе тужиоца, али је нашао да су без утицаја на правилност побијане другостепене пресуде.

Из наведених разлога донета је одлука као у ставу првом изреке, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Имајући у виду да тужилац није успео у поступку по ревизији одбијен је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка, као у ставу другом изреке.

Одбијен је и захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка за састав одговора на ревизију и за таксу на одговор на ревизију, јер није у питању трошак који је био неопходан за вођење парнице у смислу одредбе члана 154. став 1. ЗПП, у вези одредбе члана 411. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа - судија
Татјана Матковић Стефановић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић